

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

08 Eylül 2022

Sayı :30824082-610 4516383
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURBAN
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet, 11 Sayfa)
- Cevap Yazısı (160 Adet, 323 Sayfa)

**KAHRAMANMARAŞ MİLLETVEKİLİ
SAYIN ALİ ÖZTUNÇ'UN
TBMM 7/67481 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Erzincan'ın İliç ilçesinde faaliyet yürüten Anagold Madencilik San. ve Tic. A.Ş.'ye ait maden işletmesinin yığın lıç sahasına ait boru hattının patlaması sonrasında kimyasallarla yüklü atıklar çevreye yayılmışlardır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada "Çevre kirliliğine neden olan altın madenine "EN ÜST SINIR" olan 16 milyon 441 bin TL idari para cezası uygulanmış, ayrıca 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu kapsamında gerekli adli soruşturmanın yapılması için Cumhuriyet Başsavcılığına SUÇ DUYURUSUNDA bulunulduğu" bilgisi verilmiştir.

2018'de sülfürik asit tankeri İliç ilçe merkezinden geçerken devrilmiştir. 2019'da da yine bir sülfürik asit tankeri devrilmiştir.

Söz konusu proje, Karasu ve Fırat havzasında tarım ve gıda güvenliği yönünden riskler barındırmakta, bölgedeki aktif fay hattını harekete geçirme olasılığı bulunmaktadır.

Buna göre;

- 1) Söz konusu firma hakkında faaliyetten men cezası uygulamayı düşünüyor musunuz?
- 2) Siyanür ve diğer kimyasal sızıntılarıyla ilgili inceleme ve analizlerin sonuçlarını da kamuoyu ile paylaşacak mısınız?
- 3) Söz konusu tesisin, son denetimi hangi tarihte gerçekleştirilmiş, denetim raporlarındaki atık maden barajına yönelik tespit ve değerlendirmeler nelerdir?
- 4) Söz konusu kaza sonrasında analiz için ne tür örnekler alınmıştır? Kaç noktadan numuneler alınmış ve kirlilik maden alanından itibaren ne kadar bir alanda analizlerle takip edilmiştir?
- 5) Söz konusu kazanın yeraltı sularına etkilerine ilişkin bir takip yapılmış mıdır?
- 6) Oluşan zararın kamuya maliyeti ne kadardır? Bu konuda bir hesaplama yaptınız mı? Yaptığınız maliyet hesaplamasında hangi parametreleri kullandınız?
- 7) Kaza sonrasında toplanan atıklar nerede depolandı?
- 8) Atıklara insan ve hayvan teması var mıdır? İnsanlar ve hayvanlar üzerinde sağlık taramasından geçirilmesi için Sağlık Bakanlığı nezdinde girişiminiz olacak mı?
- 9) Şirketin ÇED Olumlu kararlarını iptal etme yönünde işlem tesis edecek misiniz?
- 10) İlgili projeye ilişkin ÇED raporunu hazırlayan firmanın yeterlik belgesini iptal edecek misiniz?
- 11) Söz konusu kaza nedeniyle tehdit altında olan Karasu ve Fırat havzasında tarım ve gıda güvenliği yönünden riskler barındırması, bölgedeki aktif fay hattını harekete geçirme olasılığı bulunması nedeniyle bu havzadaki su, toprak, hava değerlerindeki etkiler incelenmekte midir?
- 12) Söz konusu kazanın etki sahasında olan bölgelerdeki köy ve mahallelerin içme ve kullanma sularında facia nedeniyle oluşan kirliliği tespiti yönelik numuneler alınmış mıdır? Analizler yapılmış mıdır? Bu ilçelerimizdeki kazadan etkilenmeye yönelik hangi tedbirler alınmıştır?
- 13) Söz konusu kaza sonrasında Sağlık Bakanlığı'nın, projenin etki alanındaki köy ve mahallelerde sağlık önlemleri almasına ilişkin tedbirleriniz olmuş mudur?

CEVAPLAR

1,2,3,4,5,7,8,11,12) Erzincan İli, İliç İlçesi, Çöpler Köyü Mevkiinde Anagold Madencilik tarafından işletilmekte olan maden sahasında; açık ocak madencilik metoduyla çıkartılan kompleks cevher, yığın lıç yöntemiyle, yığın lıç ile işlenemeyen oksitli cevher dışındaki sülfür

oranı yüksek cevher tank liç yöntemi ile işlenmektedir. Tesise ilişkin Bakanlığımız tarafından verilen; 16 Nisan 2008, 24 Aralık 2014 ve 07 Ekim 2021 tarihli ÇED Kararları bulunmaktadır. Maden sahasında faaliyet sırasında izlenecek tüm parametreler, izleme sıklıkları ve alınacak tüm önlemler; ÇED Süreci ile Çevre İzin ve Lisans Sürecinde belirlenmiş olup, Bakanlığımızca takip edilmekte ve değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda, tesiste her ay 19 adet yeraltı, kaynak, su deposu ve çeşmeden, 8 adet yüzey suyu noktasından 1 adet yeraltı suyundan ve 1 adette yüzey suyundan olmak üzere gerekli örnekler alınmakta ve çevresel açıdan izlenmektedir. Alanda sızdırmazlığa ilişkin gerekli tedbirlerin alındığı tespit edildikten sonra atık depolama izni verilmiştir.

21/06/2022 tarihinde yaşanan olayla ilgili olarak söz konusu firma tarafından 22/06/2022 tarihinde Erzincan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne yapılan yazılı bildirim üzerine denetim ekiplerimiz bölgeye sevk edilmiştir. Yapılan denetim ve incelemeler neticesinde; yığın liç sahasına ait siyanür içerikli solüsyon taşıyan boru hatlarında arıza sebebiyle basınç düşüşü olduğunun görülmesi üzerine tesis tarafından alanda yapılan kontrollerde, boru hattına ait kaynak noktasında kopma olduğunun, akabinde tesis tarafından acil müdahale çalışmaları kapsamında sahada bulunan besleme operasyonunun durdurulduğunun ve boru hattındaki solüsyon ile kirlenen alanlara gerekli kimyasallar ile müdahale edilerek buradaki kontamine olmuş malzeme toprak yüzeyden sıyrılarak geçirimsizliği sağlanan güvenli alana taşındığının tesis tarafından beyan edildiği ve proseste kullanılan yaklaşık 20 m³ olduğu beyan edilen solüsyonunun saha içine ve dışına aktığı tespit edilmiştir.

Söz konusu olay neticesinde yaşanan çevre kirliliğine istinaden Çevre Kanununun 20 inci Maddesinin (v) bendi kapsamında 16 Milyon 441 Bin 440 TL para cezası uygulanmış ve Kanunun 15 inci Maddesi gereğince de ilave çevresel iyileştirme çalışmaları tamamlanuncaya kadar Faaliyetin Durdurulması kararı alınmıştır. Bununla beraber, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili maddeleri ve diğer suçlar uyarınca da Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından gerekli tahkikat yapılmak üzere suç duyurusunda bulunulmuştur.

Denetimler esnasında Bakanlığımızca yetkilendirilmiş Çevre Laboratuvarı tarafından analizlerin yapılması amacıyla Bakanlığımız gözetiminde gerekli numuneler alınmıştır. Söz konusu numune sonuçları 08/06/2010 tarihli ve 27605 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik kapsamında incelenmiş olup, insan ve çevre sağlığı açısından herhangi bir risk bulunmadığı tespit edilmiştir. Anılan Yönetmeliğin 19 uncu Maddesi çerçevesinde sahanın nihai durumunu belirlemek amacıyla Kirlenmiş Saha Değerlendirme ve İzleme Komisyonu'nun kurulması, sahanın en düşük kotundan yüzey altı toprak numunesi alınması ve son durumuna ilişkin gerekli tespit ve takibin yapılması amacıyla Erzincan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz talimatlandırılmıştır.

Diğer taraftan; Bakanlığımızca yapılan denetimler neticesinde, tesisin yığın liç doğu alanındaki taşma olan bölümde eski deforme malzemenin alandan kaldırıldığı, jeosentetik kil astar ve jeomembran malzemelerin serim işlemlerinin tamamlandığı; yığın liç batı alanındaki çalışmalara yönelik ise, deforme olan malzemenin toplanmasına ve yüzey suyu toplama havuzu inşaatı ve diğer proses kontrol, rehabilitasyon ve otomasyon, iyileştirme ve bakım onarım çalışmalarına devam edildiği tespit edilmiş olup, Bakanlığımızca sürece ilişkin değerlendirme ve takip işlemleri titizlikle sürdürülmektedir.

6) Yaşanan olay sonrası söz konusu tesise Çevre Kanunu'na istinaden "en üst sınır" olan 16 Milyon 441 Bin Türk Lirası idari para cezası uygulanmış, işletmenin faaliyeti durdurulmuş ve gerekli adli soruşturmanın yapılması için Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmuştur. Tesiste meydana gelen kirlilik ile ilgili temizleme çalışmaları firma tarafından yapılmıştır. Ayrıca alınan numune analiz ve benzeri ücretler 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında kirleten öder prensibi çerçevesinde firma tarafından ödenmiş olup kamuya yansıyan zarar bulunmamaktadır.

9) Bakanlığımız tarafından verilen ÇED Olumlu Kararına konu projenin değerlendirmesi, Bakanlığımız tarafından tek başına incelenen ve sürdürülen bir süreç olmayıp komisyon marifetiyle inceleme ve değerlendirme yapılarak kurum ve kuruluşların konusunda uzman temsilcileri tarafından incelenerek değerlendirilen ve karar alınan bir süreçtir. ÇED Olumlu kararının iptali ancak yargı kararı ile mümkündür.

10) Anagold Madencilik San. ve Tic. A.Ş.'ne ait projenin Bakanlığımızca yürütülen ÇED sürecinin tamamlanmış olduğu yapılan incelemelerde tespit edildiğinden, 29 Kasım 2019 tarih ve 30963 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "ÇED Yeterlik Belgesi Tebliği" kapsamında uygulanması gereken herhangi bir ceza işlemi bulunmamaktadır.

13) Konu ile ilgili olarak Sağlık Bakanlığından bilgi alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.